

Nasz znak:
IN.5146.40.2.2024.KK1

Data:

Sprawa: pozwolenie na prace konserwatorskie mające polegać na usunięciu 10 szt. drzew oraz przeprowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych przy 29 szt. drzewach

Obiekt: działka nr ew. 235 przy ul. Poniatowskiego 33 w Nałęczowie w obrębie Ochronki im. Adama Żeromskiego wpisanej do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr A/880 na mocy decyzji WKZ w Lublinie z dn. 27.02.1984, znak: KL.IV.5349/19/84

D E C Y Z J A

Na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. g, art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 36 ust. 3, art. 89 pkt 2 i art. 93 ust. 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami /Dz.U. z 2022 r., poz. 840/, § 12 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków /Dz.U. z 2021 r., poz. 81/ oraz art. 104 Kodeksu postępowania administracyjnego, działając na wniosek Gminy Nałęczów z dn. 02.08.2024 r. (wpływ do kancelarii WUOZ w Lublinie w dniu 02.08.2024 r.)

**Lubelski
Wojewódzki Konserwator Zabytków
o r z e k a :**

1. **udzielić pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich na działce nr ew. 235 przy ul. Poniatowskiego 33 w Nałęczowie w obrębie Ochronki im. Adama Żeromskiego wpisanej do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr A/880, polegających na:**
 - a) pracach pielęgnacyjnych przy 29 szt. drzewach;
 - b) usunięciu 10 szt. drzew tj.: poz. 4 jarzab pospolity o obw. pnia 68 cm, poz. 11 brzoza brodawkowata o obw. pnia 183 cm, poz. 12 jarzab pospolity o obw. pnia 78 cm, poz. 13 sosna zwyczajna o obw. pnia 147 cm, poz. 18 sosna zwyczajna o obw. pnia 166 cm, poz. 26 sosna zwyczajna o obw. pnia 151 cm, poz. 27 sosna zwyczajna o obw. pnia 143 cm, poz. 30 sosna zwyczajna o obw. pnia 102 cm, poz. 31 sosna zwyczajna o obw. pnia 181 cm, poz. 33 klon jesionolistny o obw. pnia 170 cm;
- **w oparciu o** materiał dowodowy dołączony do wniosku, tj.: „Program gospodarki drzewostanem” aut. mgr inż. arch. kraj. M. Kurzawskiej, 2024 r. oraz oględziny przeprowadzone przez pracowników WUOZ w Lublinie w dniu 07.08.2024 r.
pod warunkiem:
- prowadzenia prac związanych z usuwaniem i pielęgnacją drzew przez osobę mającą kierować lub samodzielnie wykonywać pracę spełniającą wymagania o których mowa odpowiednio w art. 37b ust. 1 i 3 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

- przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby mającej kierować pracami:

a) imienia, nazwiska i adresu,

b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art. 37b ust. 1 i 3 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

c) oświadczenia osoby mającej kierować pracami lub samodzielnie wykonywać pracę o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania,

- **z zastrzeżeniem**, że prace pielęgnacyjne w obrębie koron drzew nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30 % korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych, utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa lub wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywrócenia statyki drzewa zgodnie z art. 87 a pkt 2 ustawy o ochronie przyrody,

2. **pozwolenie jest ważne w terminie do dnia 31.12.2025 r.**

Uzasadnienie:

W świetle art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami /Dz. U. z 2022 r., poz. 840/, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące m.in. parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami prace konserwatorskie i restauratorskie przy zieleni zabytkowej wymagają uzyskania pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wnioskiem z 02.08.2024 r. (wpływ do kancelarii WUOZ w Lublinie w dniu 02.08.2024 r.) Gmina Nałęczów wystąpiła o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich mających polegać na usunięciu 10 szt. drzew oraz przeprowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych 29 szt. drzew rosnących na terenie dz. nr ew. 235 przy ul. Poniatowskiego 33 w Nałęczowie w obrębie Ochronki im. Adama Żeromskiego wpisanej do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr A/880.

Do wniosku dołączono „Program gospodarki drzewostanem” aut. mgr inż. arch. kraj. M. Kurzawskiej, 2024 r. Z przedmiotowego opracowania wynika, iż *drzewa znajdujące się na działce są w różnym stanie fitosanitarnym, większość w ogólnie dobrym stanie. Zdecydowana część wymaga jednak przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych w koronach drzew. (...) Wskazano 10 szt. drzew do usunięcia, w tym 1 szt. z gatunku brzoza, 2 szt. z gatunku jarząb oraz 6 szt. z gatunku sosna. Dodatkowo wskazano 1 klon jesionolistny, do usunięcia ze względu na niedostateczny stan zdrowotny i zagrożenie jakie stwarza dla zabytkowego budynku.*

W dniu 07.08.2024 r. pracownicy WUOZ w Lublinie dokonali oględzin przedmiotowych drzew, potwierdzając iż:

- drzewo z gat. brzoza brodawkowata o obw. pnia 183 cm posiada widocznie naderwany system korzeniowy, jest znacznie pochylone, ponadto rośnie na stromej skarpie. W koronie drzewa widoczny jest posusz, natomiast w odziomku znajduje się rozległy ubytek wgłębny z wypróchnieniem,

- drzewo z gat. klon jesionolistny o obw. pnia 170 cm, rosnące przy zabytkowym budynku, silnie pochylone w jego kierunku. Na pniu widoczne liczne odrosty, pień przy ostukiwaniu młotkiem diagnostycznym wydaje głuchy odgłos, świadczący o wewnętrznym ubytku. W koronie znaczny posusz, statyka drzewa jest zachwiana,

- drzewa z gat. jarzab, 2 szt., widocznie zamierające, z ok. 70 % posuszem, posiadające ubytki i pęknięcia podłużne pni,

- drzewa z gat. sosna zwyczajna, 5 szt. widocznie zamierające, z ok. 70 % posuszem, posiadające widoczne ślady żerowania owadów, zachwianą statykę, wyłamane konary, 1 szt. całkowicie obumarła,

- gatunków chronionych dziko występujących roślin i zwierząt, grzybów i porostów oraz gniazd ptasich w dniu oględzin nie stwierdzono.

Rozstrzygając przedmiotową sprawę Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków, kieruje się kryteriami takimi jak: parametry, wiek drzew, stan zdrowotny i techniczny oraz ich lokalizacja. Ze względu na powyższe tj. brak rokowań na dalszy poprawny rozwój drzew wnioskowanych do wycinki oraz zagrożenie bezpieczeństwa życia i mienia – w tym dla zabytkowego budynku, LWKZ dopuszcza ich usunięcie, jednocześnie wskazując że w celu odbudowy drzewostanu niezbędne będzie wykonanie nasadzeń zastępczych, zgodnie z wykazem podanym w „Programie gospodarki drzewostanem”. Szczegóły zostaną przedstawione w następnej decyzji, wydanej w trybie ustawy o ochronie przyrody.

Na podstawie posiadanych materiałów dowodowych należy także stwierdzić, że przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych oraz montaż wiązań w obrębie koron drzew zgodnie z założeniami zawartymi w „Programie gospodarki drzewostanem” dołączonym do wniosku ma na celu poprawę statyki oraz zachowanie drzew w dobrym stanie zdrowotnym przy minimalizacji ryzyka i ewentualnych szkód. Także frezowanie karp wyciętych uprzednio drzew przyczyni się do poprawy warunków siedliskowych pozostałych drzew poprzez eliminację patogenów, w tym grzybów rozkładających tkanki martwego drewna. W związku z powyższym, Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków dopuszcza możliwość przeprowadzenia planowanych zabiegów pielęgnacyjnych, podkreślając, że prace w obrębie koron drzew nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30 % korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych, utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa lub wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywrócenia statyki drzewa zgodnie z art. 87 a pkt 2 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336). Konieczne jest, aby przedmiotowe prace były prowadzone przez osobę mającą doświadczenie w pielęgnacji zieleni wysokiej, np. arborystę i wykonane zgodnie ze sztuką ogrodniczą, w celu uniknięcia tzw. ogłowienia drzew.

Niniejsza decyzja nie zwalnia z obowiązku uzyskania zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do gatunków chronionych, w przypadku stwierdzenia, że usunięcie drzew spowoduje naruszenie tych zakazów (np. umyślne płoszenie, niepokojenie w okresie lęgowym, niszczenie i usuwanie gatunków chronionych zwierząt i grzybów wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt oraz Rozporządzeniu Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów). Zgodnie z art. 56 ust. 2 oraz ust. 4 ustawy o ochronie przyrody zezwolenie na czynności podlegające zakazom wydaje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Naruszenie zakazów w stosunku do gatunków chronionych stanowi wykroczenie (art. 131 pkt. 14 ustawy o ochronie przyrody).

- przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby mającej kierować pracami:

a) imienia, nazwiska i adresu,

b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art. 37b ust. 1 i 3 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,

c) oświadczenia osoby mającej kierować pracami lub samodzielnie wykonywać pracę o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania,

- **z zastrzeżeniem**, że prace pielęgnacyjne w obrębie koron drzew nie mogą prowadzić do usunięcia gałęzi w wymiarze przekraczającym 30 % korony, która rozwinęła się w całym okresie rozwoju drzewa, chyba że mają na celu usunięcie gałęzi obumarłych lub nadłamanych, utrzymywanie uformowanego kształtu korony drzewa lub wykonanie specjalistycznego zabiegu w celu przywrócenia statyki drzewa zgodnie z art. 87 a pkt 2 ustawy o ochronie przyrody,

2. pozwolenie jest ważne w terminie do dnia 31.12.2025 r.

Uzasadnienie:

W świetle art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. g ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami /Dz. U. z 2022 r., poz. 840/, ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania zabytki nieruchome będące m.in. parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni. Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami prace konserwatorskie i restauratorskie przy zieleni zabytkowej wymagają uzyskania pozwolenia Lubelskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wnioskiem z 02.08.2024 r. (wpływ do kancelarii WUOZ w Lublinie w dniu 02.08.2024 r.) Gmina Nałęczów wystąpiła o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich mających polegać na usunięciu 10 szt. drzew oraz przeprowadzeniu zabiegów pielęgnacyjnych 29 szt. drzew rosnących na terenie dz. nr ew. 235 przy ul. Poniatowskiego 33 w Nałęczowie w obrębie Ochronki im. Adama Żeromskiego wpisanej do rejestru zabytków woj. lubelskiego pod nr A/880.

Do wniosku dołączono „Program gospodarki drzewostanem” aut. mgr inż. arch. kraj. M. Kurzawskiej, 2024 r. Z przedmiotowego opracowania wynika, iż *drzewa znajdujące się na działce są w różnym stanie fitosanitarnym, większość w ogólnie dobrym stanie. Zdecydowana część wymaga jednak przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych w koronach drzew. (...) Wskazano 10 szt. drzew do usunięcia, w tym 1 szt. z gatunku brzoza, 2 szt. z gatunku jarząb oraz 6 szt. z gatunku sosna. Dodatkowo wskazano 1 klon jesionolistny, do usunięcia ze względu na niedostateczny stan zdrowotny i zagrożenie jakie stwarza dla zabytkowego budynku.*

W dniu 07.08.2024 r. pracownicy WUOZ w Lublinie dokonali oględzin przedmiotowych drzew, potwierdzając iż:

- drzewo z gat. brzoza brodawkowata o obw. pnia 183 cm posiada widocznie naderwany system korzeniowy, jest znacznie pochylone, ponadto rośnie na stromej skarpie. W koronie drzewa widoczny jest posusz, natomiast w odziomku znajduje się rozległy ubytek wgłębny z wypróchnieniem,